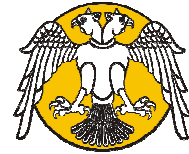

ANTALYA KIYILARI ARKEOLOJİK SUALTI ARAŞTIRMALARI 2013

TÜRKİYE SUALTI ARKEOLOJİSİ VAKFI, ALANYA BELEDİYE
BAŞKANLIĞI, ALANYA KAYMAKAMLIĞI, AKDENİZ PORT, KONYAALTI
BELEDİYESİ, GÖYNÜK BELEDİYESİ DESTEKLERİYLE

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SUALTI ARKEOLOJİSİ ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ
AKDENİZ CD. 29 KEMER-ANTALYA

Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün 13.06.2013 tarih ve B.16.0.KVM.0.12.01.00.163.02-116042 sayılı izinleriyle Antalya kıyılarında arkeolojik gerçekleştirdiğimiz sualtı tespit çalışmaları ile raporlama faaliyetleri 15 Eylül 2013 tarihinde sona ermiştir. Antalya sualtı kültür mirası envanterinin tamamlanmasını ve bulunan batıklar ve antik limanlar üzerinde bilimsel çalışmalar gerçekleştirmeyi amaçlayan çalışmamız Adana Koruma Kurulu'ndan Kenan Beşaltı nezaretinde hayata geçirilmiş, Türkiye Sualtı Arkeolojisi Vakfı (Genel masraflar, gıda, personel, bazı dalış malzemeleri), Alanya Kaymakamlığı (Konaklama ve tekne), Alanya Belediye Başkanlığı (Konaklama ve tekne), Konyaaltı Belediye Başkanlığı (Tekne), Antalya Port (Konaklama ve yakıt), Göynük Belediye Başkanlığı (Tekne ve yakıt) tarafından desteklenmiştir.

Çalışmalarımıza Özgün BAŞIBÜYÜK (Arkeolog), Dicle KIRMIZITAŞ (Arkeolog), Gülsüm DENİZ CESUR (Arkeolog), Evin ALGÜL (Arkeolog), Mazlum Mert ANTİKA (İstanbul Ü. Arkeoloji Böl. Öğrencisi), Hasan Tahsin ÇİLLİ (Kocaeli Ü. Arkeoloji Böl. Öğrencisi), Murat Ali USTAOĞLU (Dalış Eğitmeni), Cengiz ZOR (S.Ü. Öğrenci), Halil Erdem TURAÇ (M.Ü. Öğrenci), Dr. Michele STEPHANILE (Sualtı Arkeoloğu), Georgios KARADIMOS (Sualtı Arkeoloğu), Weronika ŚCIUBISZ (Konservatör, Arkeolog), Gaia GENGHI (Arkeoloji Öğr. Napoli Univ.), Marta IOMMELLI (Arkeoloji Öğr. Napoli Univ), Giorgio NUGNES (Arkeoloji Öğr. Napoli Univ) katılmıştır.

Çalışmaların birinci bölümü Alanya kıyılarında, ikinci bölümü ise Antalya Körfezi'nde Konyaaltı, Göynük, Falezler ve Lara Kıyılarında gerçekleştirilmiştir. (Harita 1)

Harita 1: 2013 yılında çalışılan bölgeler

Alanya Kıyıları Çalışmaları (Harita 2)

Alanya kıyılarında Doğu'da Seki Köyü-Siedra ile Batı'da Yeni Liman arasında kalan kıyı şeridinde çalışmalar yapılmış, çalışmaların önemli bölümü Alanya kıyılarında gerçekleştirilmiştir. Bu bölgedeki çalışmalar 10-25 Temmuz 2013 tarihleri arasında yapılmıştır.

Alanya Burnu'nun 17 km Doğu'sunda bulunan Siedra Antik Kenti kıyılarında 2011 yılında yapmış olduğumuz çalışmalar sırasında burada olasılıkla bir tersaneye ait çekek yeri ile liman yapıları tespit edilmiş idi. Bu kıyıların uydu fotoğrafları üzerinde geçtiğimiz aylarda yapılan çalışmalarda kıyı şeridinde insan yapımı olduğu izlenimi veren rıhtım benzeri formlar olduğu görülmüştür. Bu formlar üzerinde yapılan çalışmalarda bunların tamamen doğal olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan Siedra Antik Kenti önündeki adacığa yakın olan kıyı şeridinde su ve toprak altında seramik ve mermer parçalar ile antik liman yapıları bulunmaktadır. Bu bölgede yapılacak bir kazı liman, tersane ve rıhtım yapılarını aydınlatılabilir.

Alanya Burnu'nun Doğu'sunda yer alan ... yapılan çalışmalarda az sayıda buluntu tespit edilmiştir. Alanya Burnu'nun 5.2 km. Batı'sında yer alan yeni liman ile 800 metre Batı'sına yer alan adacık arasında yapılan çalışmada ise herhangi bir esere rastlanmamıştır. Toros'larda yetişen Sedir Ağacı nakliyatında kullanıldığı düşünülen Dim Çayı'nın ağız bölümünde yapılan araştırmalarda da herhangi bir kalıntıya rastlanmamıştır. Bu çalışmalarda Multi Beam Sonar cihazı ile Magmetometre kullanılmıştır.

Alanya kalesi, özellikle doğal bir dalga kıran /demirleme bölgesi görünümünde olan Tunç Çağından Bizans Dönemine kadar çok miktarda çapaya rastlanması nedeniyle bu sene yapılan çalışmalarda en önemli bölge olarak görülmektedir (Plan 1). Tunç Çağı'na ait Doğu Akdeniz delikli taş çapaları Alanya bu çağda uluslararası deniz ticaret yolu üzerinde olduğunu göstermektedir. Bu bölgede yapılan çalışmalar sırasında Mevkiinde günlük turizm dalışlarının yapıldığı bölgede dört adet Tunç Çağı (?) taş çapası bulunmuştur. Dalış merkezleri sahipleriyle yapılan görüşmelerde bu bölgede geçmişte daha fazla sayıda taş çapanın olduğu ve bunların zaman içinde kaybolduğu belirtilmiştir. Ayrıca çapalardan üçünün imal edildiği taşın içindeki demir oksit nedeniyle yüksek oranda doğal erozyona maruz kaldıkları gözlenmiştir. Çapaların envanterlik değeri ve karşı karşıya bulunduğu riskler nedeniyle Bakanlık Temsilcisi ve Alanya Müze Müdürlüğü'nün olumlu görüşleri alınarak ilgili yönergenin 12.Maddesi (b) bendine göre envanter listesi ve envanter fişi ile Alanya Müzesine teslim edilmiştir. Bölgede tespiti yapılan demir çapalara ait detaylar aşağıda bulunmaktadır.

Alanya önünde bulunan kıyısında yapılan çalışmalarda ise miktarda seramik malzeme (Al03 ve Al04) bulunmuştur (Plan 2). Mevcut dip seviyesinden yaklaşık 1 metre derinlikte bulunan bu seramikler Selçuklu, Bizans ve önceki dönemlerde dip seviyesinin en az 1 metre daha derinde olduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla Alanya Limanının geçmişte ne tip gemiler tarafından hangi dönemlerde ziyaret edildiğini anlayabilmek için günümüz dip zemininin altına inilmesi gerekmektedir. İskelenin uç kısmında aynı boylarda, yaklaşık 80 cm çapında, bölgeye ait olmayan taşlar bulunmuştur. Bunlar eskiden kalma bir dolgu çalışmasının

izleri ya da büyük bir gemi batığından kalanlar olabilir (Fotoğraflar için Alanya Limanı Tablosu).

Harita 2: Alanya Kıyılarında çalışılan bölgeler

ALANYA

.....

ALANYA

.....

ALANYA

.....

Plan 1: Alanya Yarımadası, Dilvarda burnu buluntuları

Plan 2: Alanya yeni iskele altında pervane çukuru bölgesi.

Plan 3: Alanya Karakedik koyu – Ütopya Otel Kıyısı Buluntuları

Antalya Körfezi Çalışmaları

Antalya Körfezi'nde aletli dalış içeren çalışmalar 30 Temmuz – 30 Ağustos tarihleri arasında (tatil günleri dışında) gerçekleştirilmiştir. Bu bölgede Konyaaltı sahilleri, Falezler bölgesinde Lara-Karpuzkaldıran Abidos Antik Kenti Kıyısı ile Sıçan Adası, Beldibi ve Göynük Kıyılarındaki araştırmalar yapılmıştır. Bu kıyılarda ayrıca Multi Beam Sonar cihazı ile dip görüntülemeleri uygulanmış, gereken yerlerde magnetometre ve dedektör sistemleri kullanılmıştır.

Falezler kıyısında bulunan bulunduğu bölgede yapılan çalışmalarda çeşitli eserler ve bir batığa ait olduğu düşünülen kalıntılarla karşılaşmıştır. Karşılaşılan çok miktardaki sağlam ya da parça halindeki mahya kiremitleri bu kalıntıların bir batığa ait olduğunu düşündürmektedir. Bu tip kiremitler Roma döneminde de bol miktarda kullanılan ince uzun mahya kiremitleridir. bulunduğu bölge bir koy şeklindedir ve bazı rüzgârlara kapalı konumuyla yaz aylarında kısmen güvenli bir liman niteliğindedir. bulunan kayalık üzerine gemi bağlamalarında kullanmak üzere açılmış olan delik bu koyun bir dönem küçük bir liman olarak kullanıldığını göstermektedir (Foto 1).

Buradaki çalışmalarda yan yana iki ayrı eser bulunmuştur. Bunlardan biri Osmanlı Dönemine tarihlenen demir top, diğeri ise Helenistik Döneme ait V tipi Demir Çapa'dır. Bu eserlerin şu an bulundukları yer büyük ihtimalle deniz dibinde olması gereken asıl yerleri değildir. Bulunuş pozisyonları bölgede ticari olarak faaliyet gösteren bir dalış merkezi tarafından turist dalıcılara göstermek amacıyla başka yerlerden buraya taşındıkları izlenimini vermektedir.

Lara-Karpuzkaldıran bölgesinde bulunan Abidos Antik Kentinde yapılan çalışmalarda kent mendireğine ait önemli bulgular elde edilmiştir. Mendirek formu kentin önünde bulunan doğal burnun batı tarafına doğru dev blok taşların doldurulmasıyla oluşturulmuştur. Blok taşların çoğunluğu formsuz bir bölümü ise dikdörtgen prizma formundadır. Mevcut görünüme bakarak açık denize bakan mendirek ve liman yapısının dayanıklı olabilmesi için büyük bloklar dolgu olarak kullanılmış, sonrasında da düzgün bir form kazandırmak için dikdörtgen prizma şeklindeki işlenmiş bloklar üst kısma dizilmiştir. yakınlardaki su kaynaklarından (Düden Çayı) seramik borularla suyun limana kadar taşındığı düşünülmektedir. Böylelikle gemilerin su ikmali yapabilmek için rıhtım formunda olduğu düşünülen batı mendireğine yanaşmaları yeterli olacaktır.

Çalışmalar sırasında Antalya yeni limanın batı çıkışından itibaren Beldibi ve Göynük kıyılarındaki bulunan bütün koylara dalışlar yapılmış, bütün kıyıda 5-15 metre derinlik

bantı Multi Beam Sonar cihazıyla dip taraması yapılmıştır. Ancak elde edilen buluntu sayısı sınırlıdır. Bu bölgede çalışmalara ileride devam edilecektir.

Konyaaltı plajı bölgesinde hem aletli/aletsiz dalış yöntemleriyle dalışlar yapılmış hem de Multi-Beam Sonar cihazıyla araştırmalar gerçekleştirilmiştir. Bu bölgede birbirine yakın iki bölgede..... özel bir arama çalışması yapılmıştır. Boru Hattı çalışmaları sırasında yapılan kazı sırasında yine toplara rastlandığı firma yetkilileri tarafından bildirilmişti. Bu bölgelerde kum hareketleri nedeniyle batıklara ait toplar bu çalışmalarda görüntülenememiştir. Burada yapılan çalışmalar sırasında hem Boğa Çayı ağzında hem de yukarıda adı yazı bölgelerde insan yapısı büyük taş bloklara rastlanmıştır. Boğa çayı ağzındaki taş blokların sellerle sürüklenerek buraya kadar gelmiş olması mümkündür. Ancak Konyaaltı kıyısı boyunca rastlanmış olan taş bloklar anlamlandırılmamıştır (Fotoğraflar Konyaaltı Sahili tablosunda bulunmaktadır).

.....önceki yıllarda yapılan çalışmalar sırasında çeşitli kalıntılar tespit edilmiş, ancak adanın açığa bakan kısmında yeterli çalışma yapılmamıştı. Bu nedenle araştırmalar sırasında Bölgesinde sualtı araştırmaları yapılmıştır. Bu bölgelerde daha önce karşılaşılmamış bazı kalıntılar bulunmuştur. Ancak bir de batık tespit edilmiştir. Bu batık günlük yat turizmi demirleme bölgesinde bulunmaktadır (Fotoğraf 2). Söz konusu batığa dalışlarımız sırasında rastlanmasının birinci nedeni batığın üstüne atılmış büyük bir çapanın olumsuz etkisidir (Fotoğraf 3). Bu çapa ait olduğu teknenin rüzgâra bağlı sürüklenmesi sırasında taramış, bu esnada batığa ahşap bölüm zemin üstüne çıkmıştır. İkinci neden ise –muhtemelen- adanın karşısında yapılmış olan mendirek dolgusunun yakın çevresindeki kum zemine ait derinlikleri etkilemiş olmasıdır. Denize doğru yapılan dolguların zemin yapısı, akıntı ve rüzgâr yönüne bağlı olarak zeminde sığlaşma/derinleşme oluşturduğu bilinmektedir. Dolayısıyla dolgunun yakınında oluşan derinleşme nedeniyle daha önce karşılaşılmayan bir batık ortaya çıkmış olabilir. Dip yüzeyinde gözüken kalıntılar batık hakkında bilgi edinebilmek amacıyla çizilmiştir (Çizim 1). Batığın çizimi esnasında karşılaşılan seramik kırıkları 17-18. yüzyıl tarihlerini göstermektedir. Batık, yaz sezonunda üzerine her gün atılan çapalar nedeniyle ciddi tehdit altındadır. Bölgede acilen çapalama yasağı getirilmeli, batığın kazısı yapılamıyorsa üstü özel bir sistemle kapatılarak koruma altına alınmalıdır.

Harita 3 : Antalya Körfezi'nde çalışılan bölgeler

FALEZLER - DEDEMAN / BAMBUS BÖLGESİ (Plan 4)

.....

KARPUZKALDIRAN - ABİDOS ANTİK KENTİ KIYISI (Plan 5)

.....

KONYAALTI, BOĞA ÇAYI AĞZI (Plan 6)

.....

FALEZLER – ESKİ MEZBAHA BÖLGESİ (Plan 7)

.....

KALEİÇİ (Plan 8)

GÖYNÜK (Plan 9 ve 10)

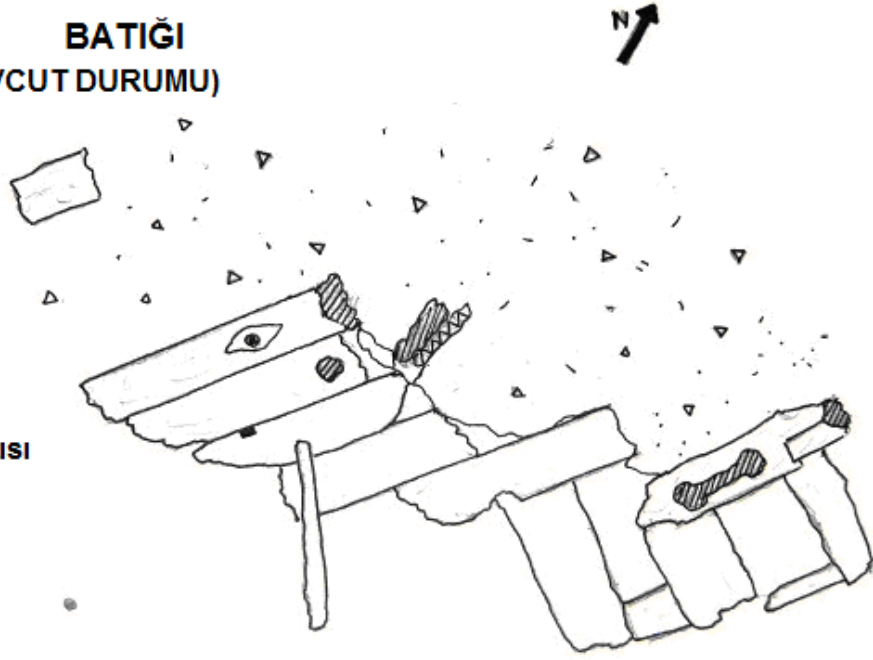
.....

SİÇAN ADASI (Plan 11)

.....

BATIĞI
(DİPTEKİ MEVCUT DURUMU)

- İp kalıntısı
- Metal
- Ağaç
- Kum

Çizen Dr.Michele Stephanile 19.08.2013

1 mt

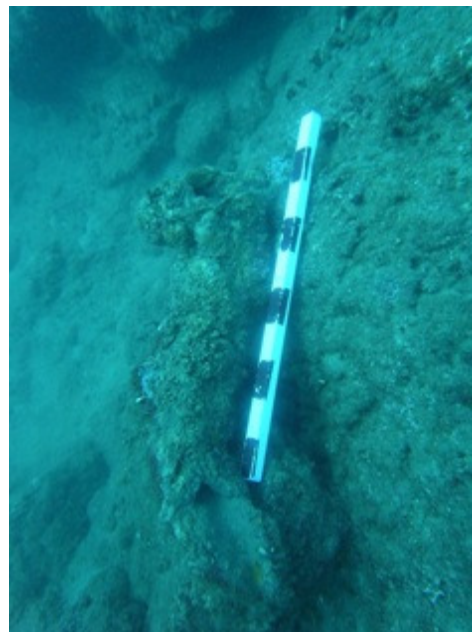

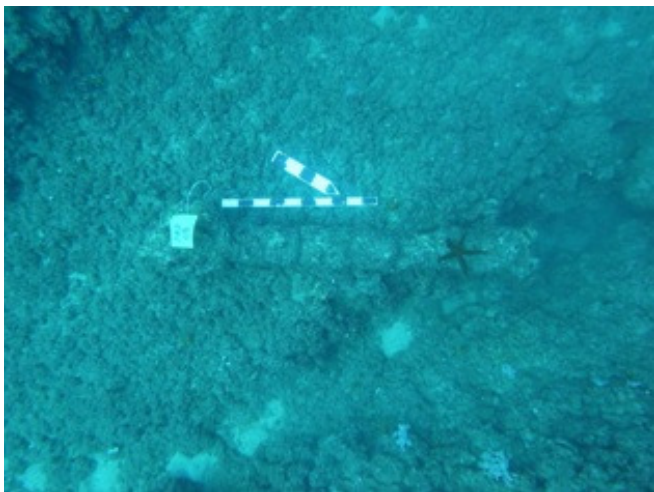
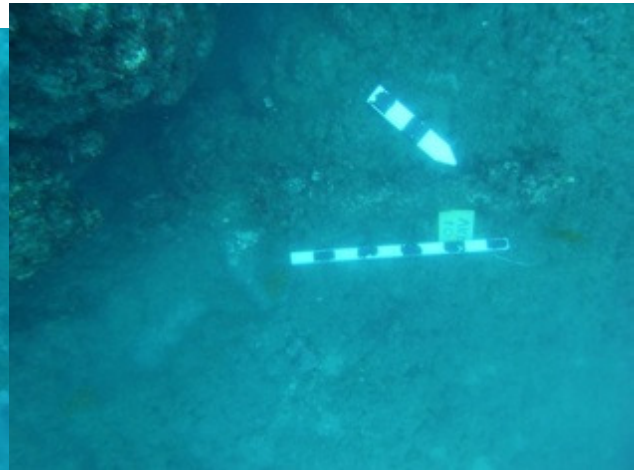
**2013 YILI
ANTALYA KIYILARI ARKEOLOJİK SUALTI
ARAŞTIRMALARI
BULUNTU TABLOSU**

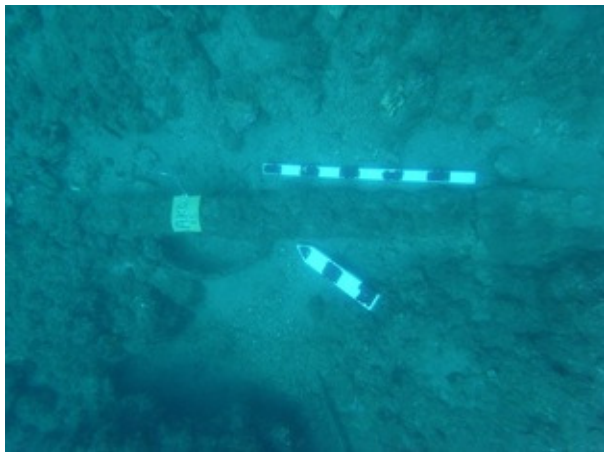
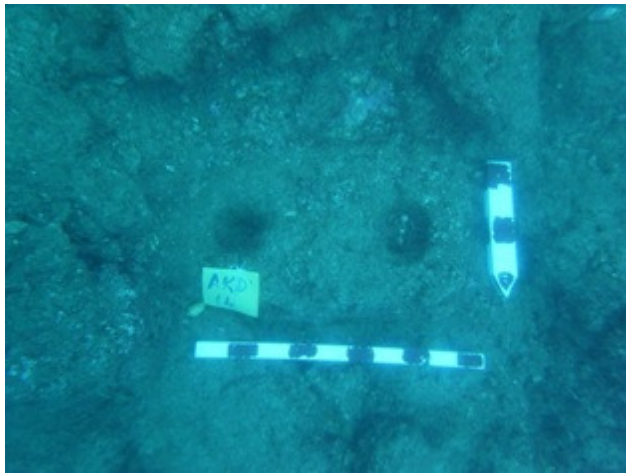
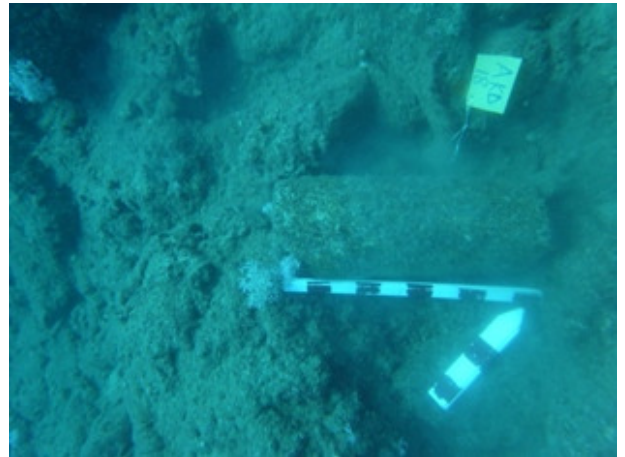
(FOTOGRAFLAR ALTINDA YAZILARI VE YER DETAYLARI ÇIKARTILMIŞTIR)

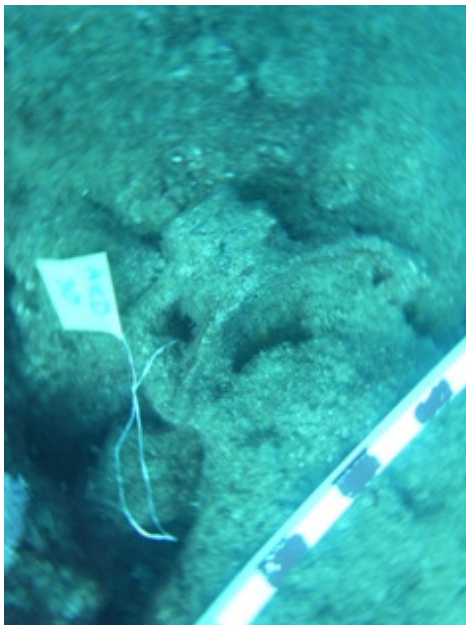
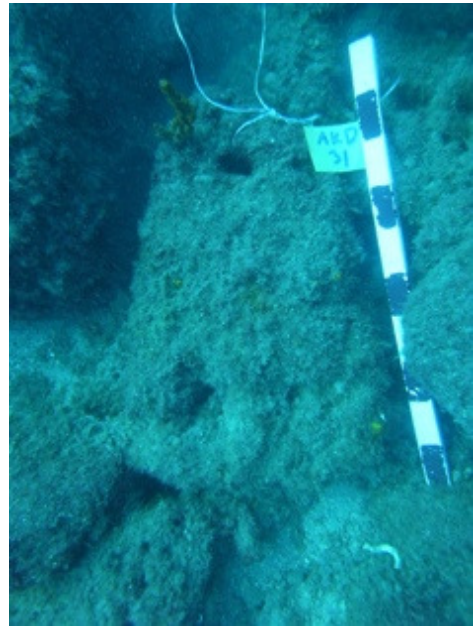
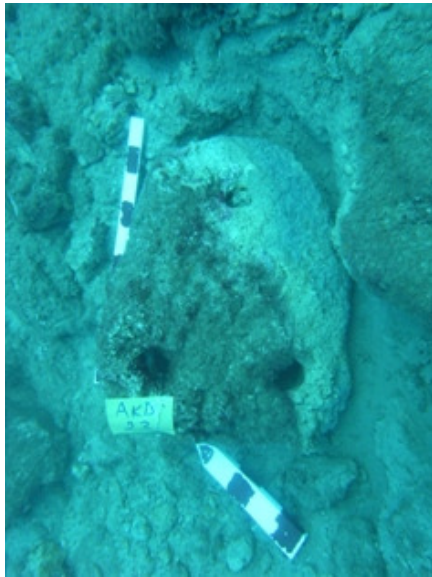
ALANYA BÖLGESİ

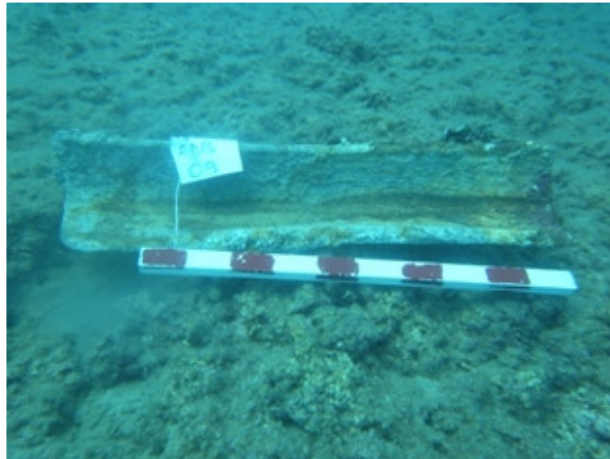

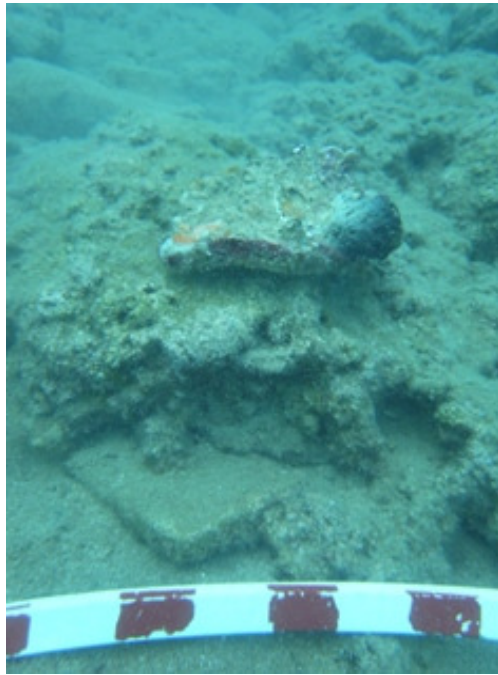

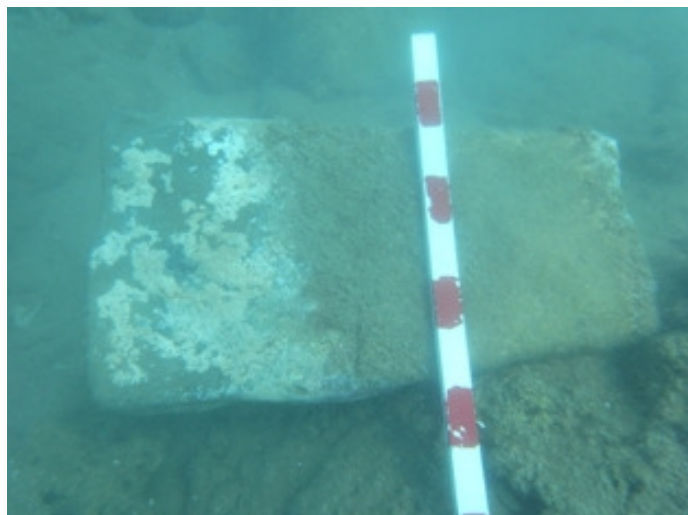

ANTALYA KÖRFEZİ

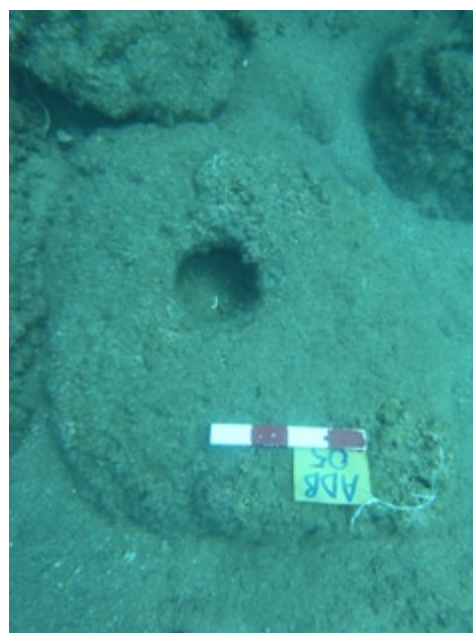
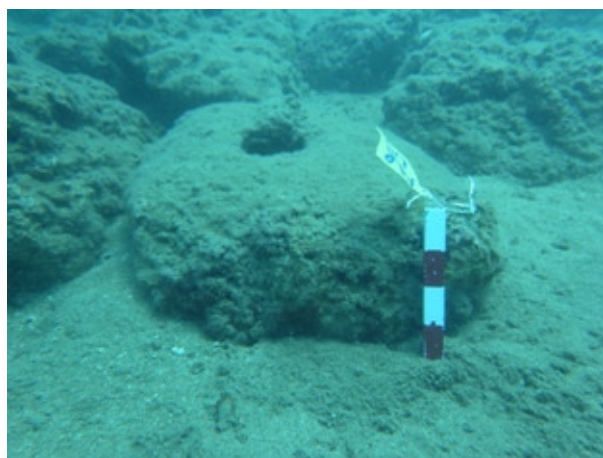
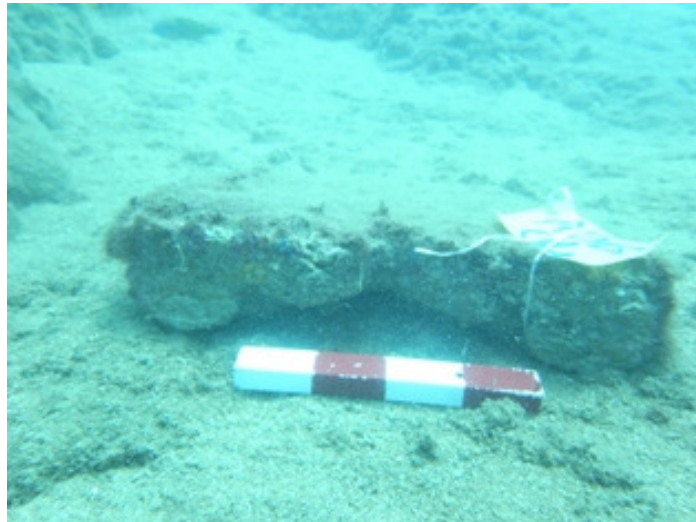

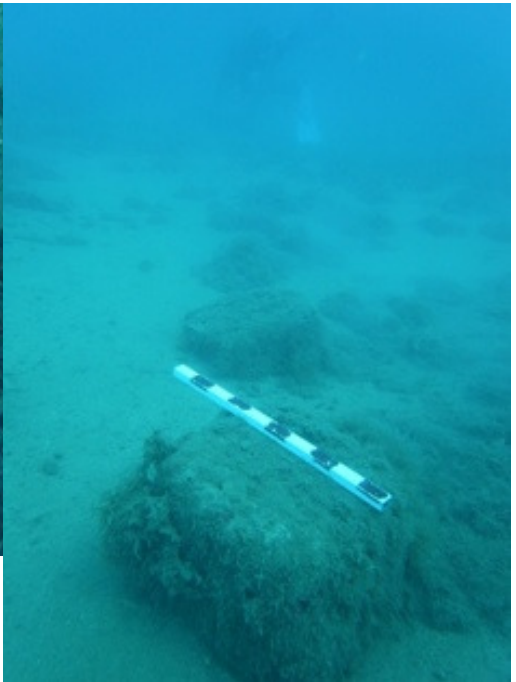
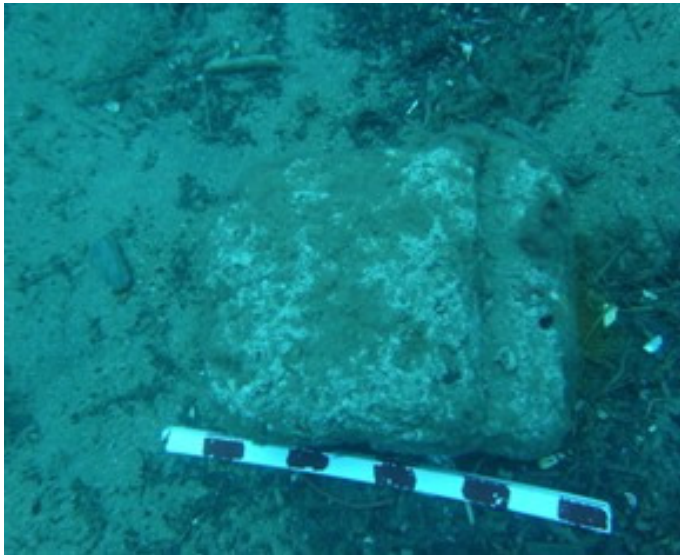
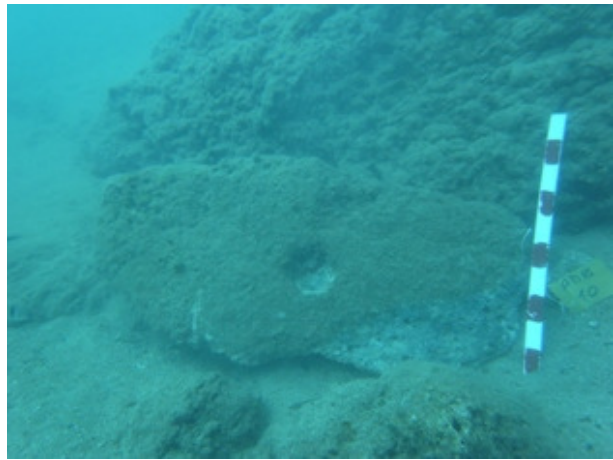
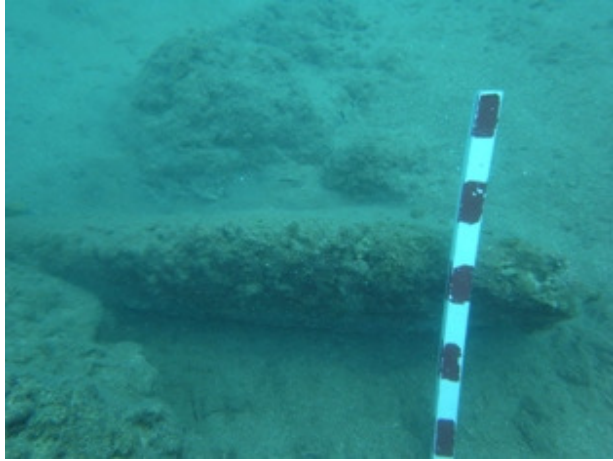

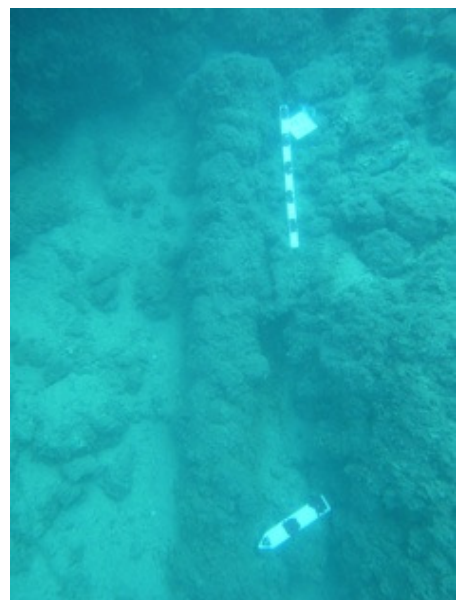
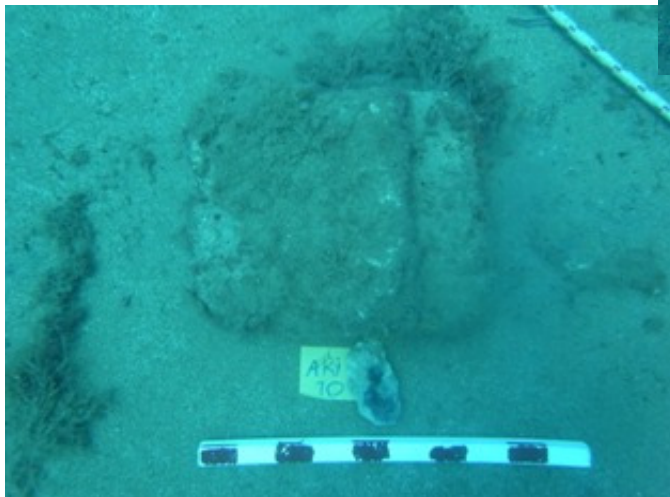
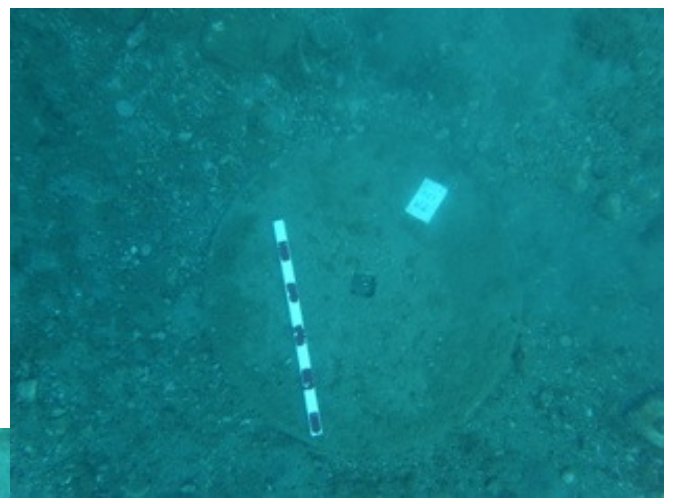
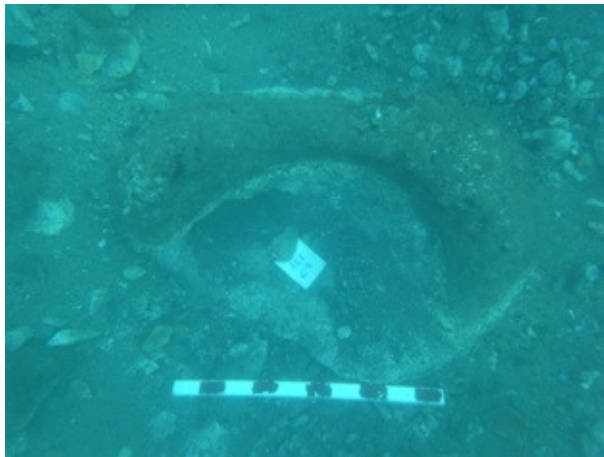
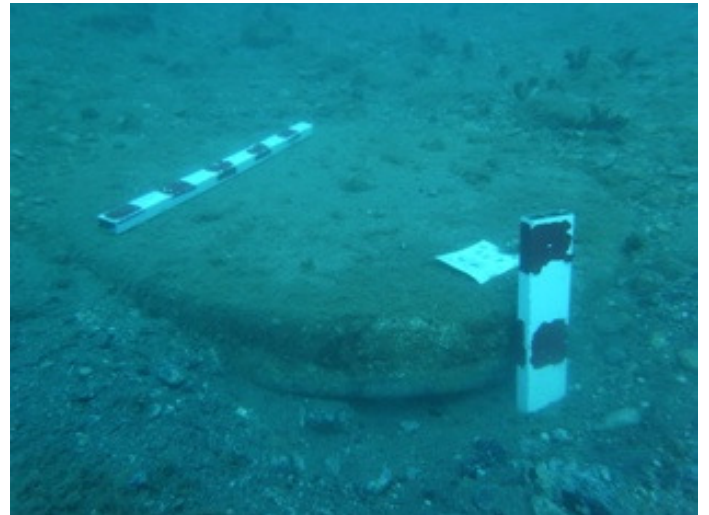

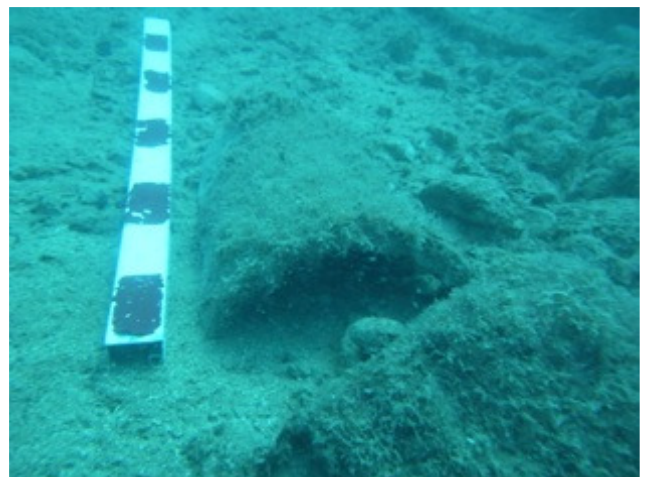
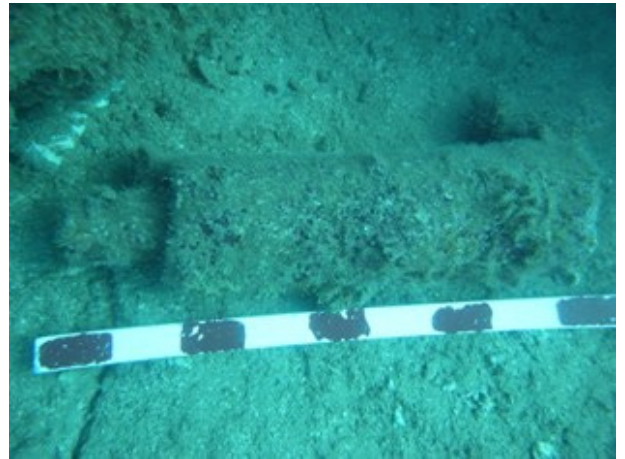
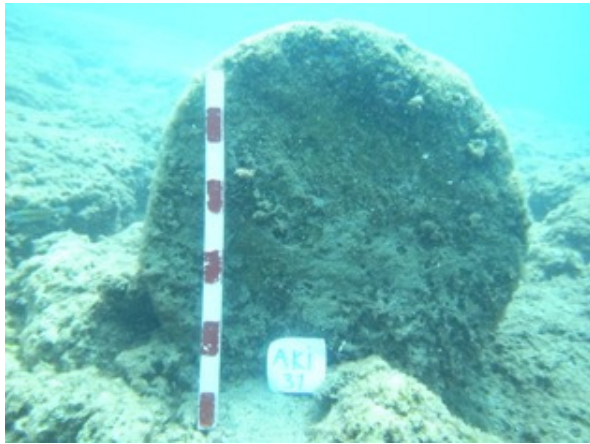

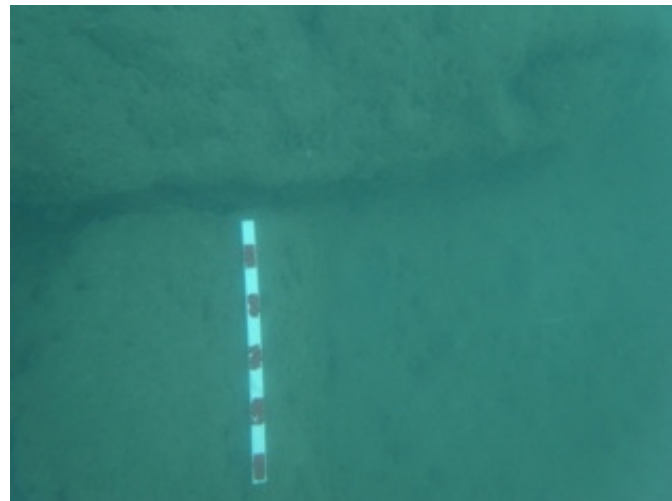
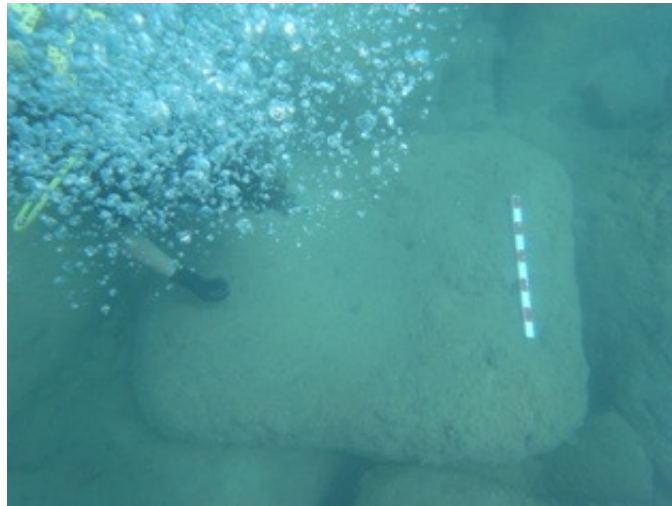

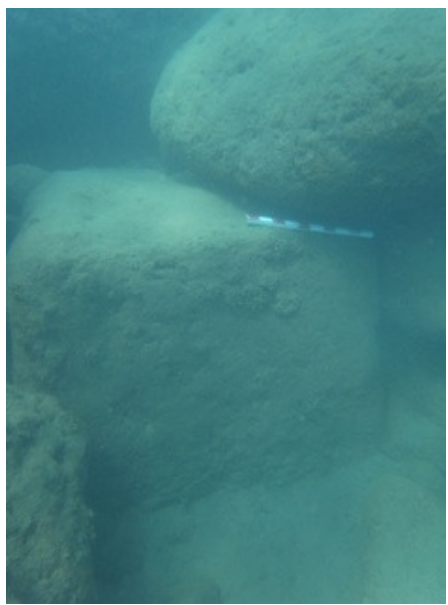
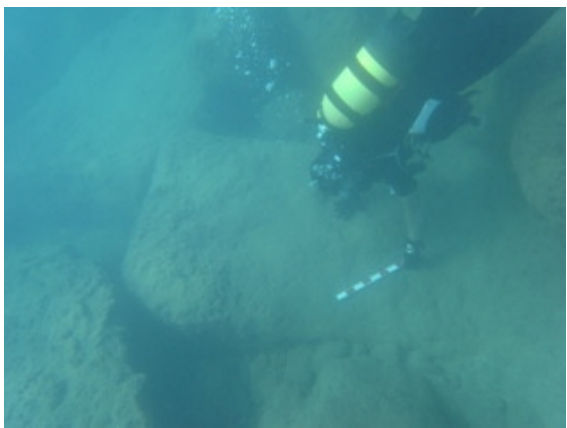

LARA

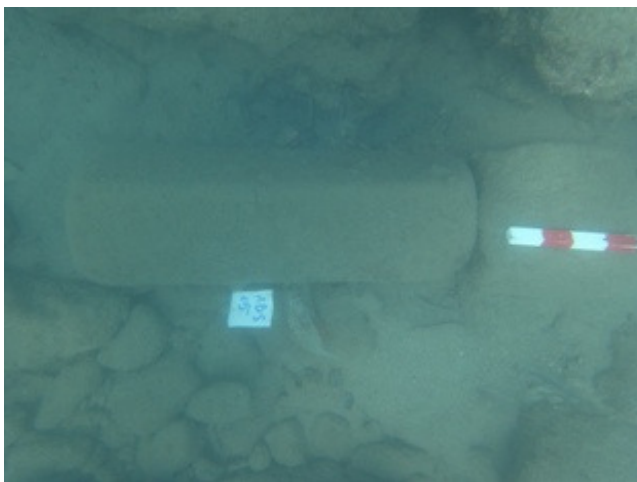

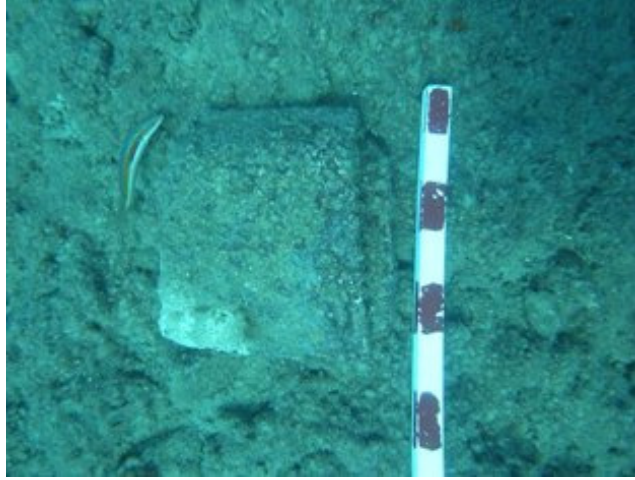

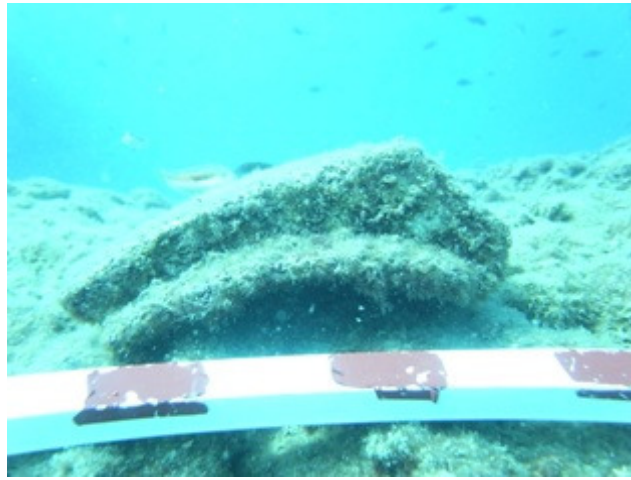

ANTALYA KÖRFEZ

)

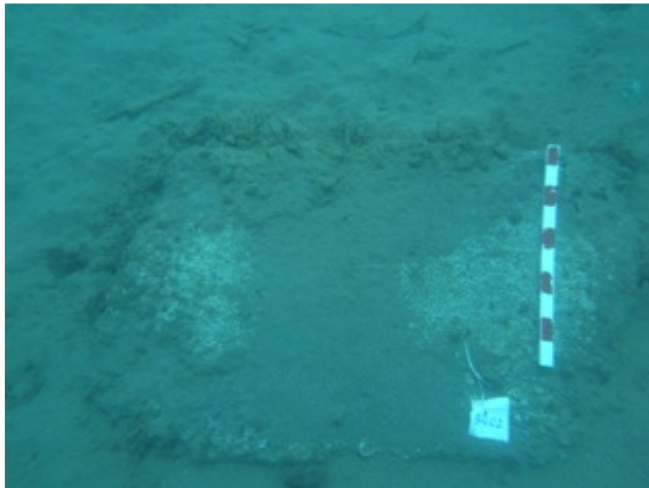

2

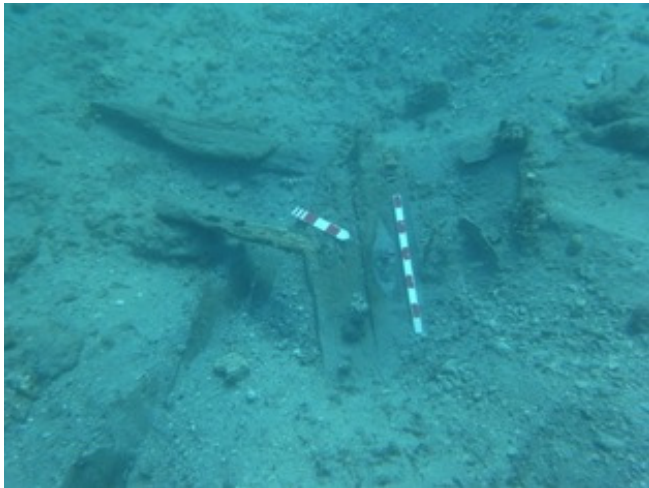

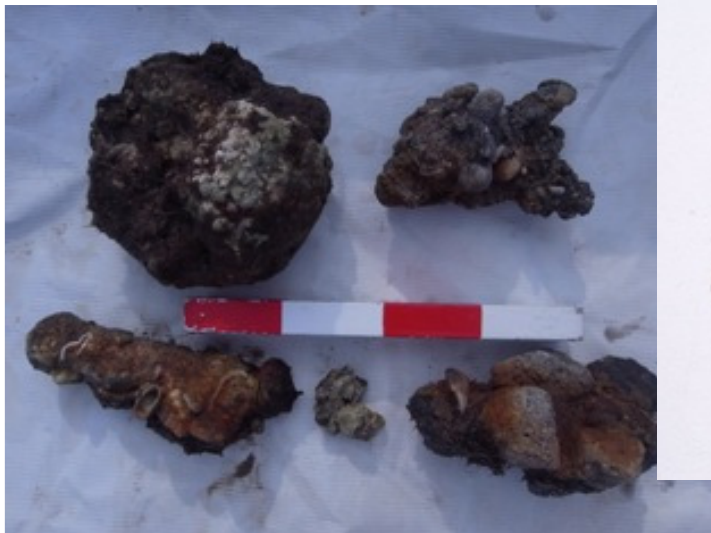

KONYAALTI

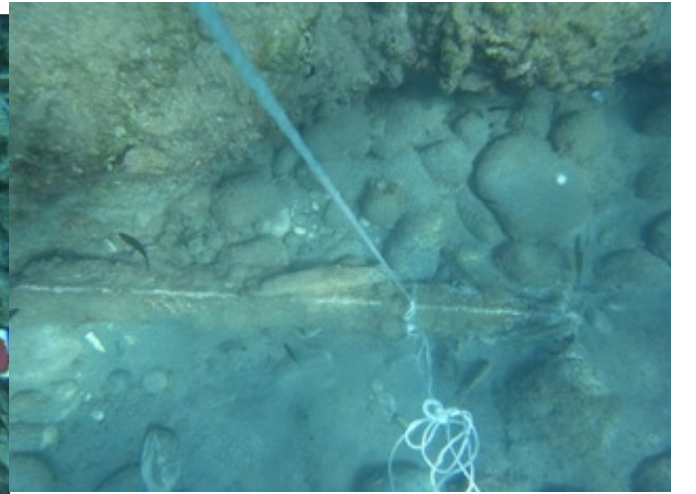
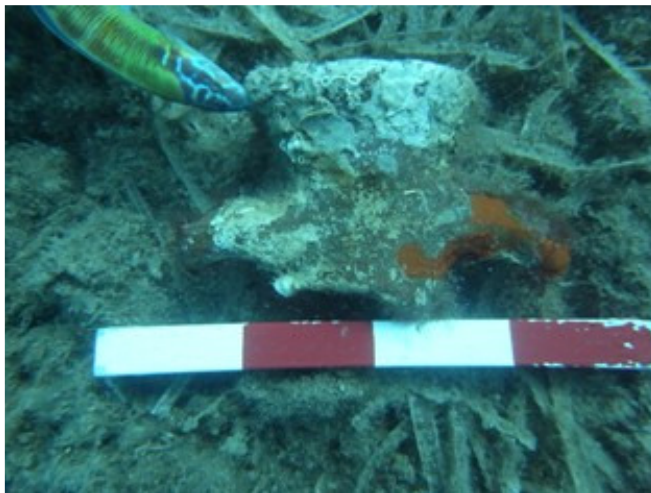

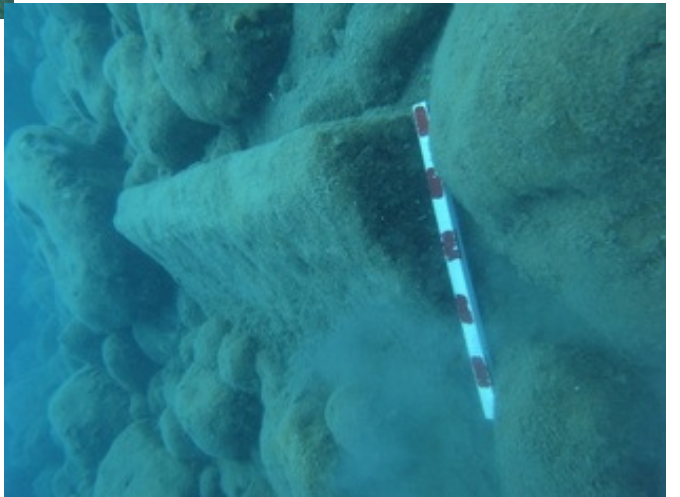
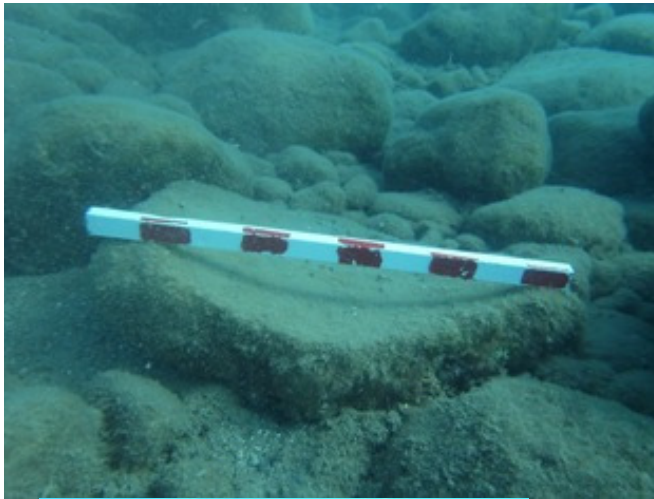
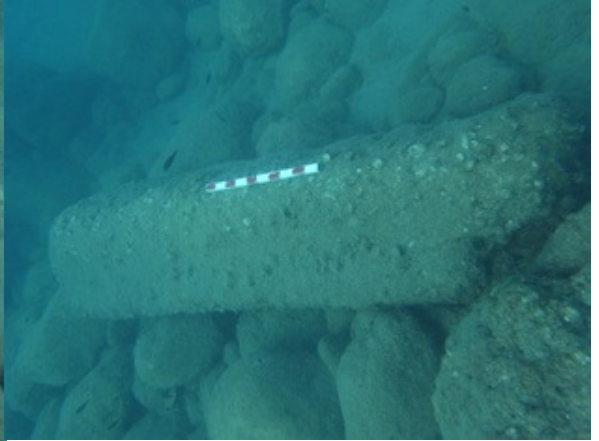

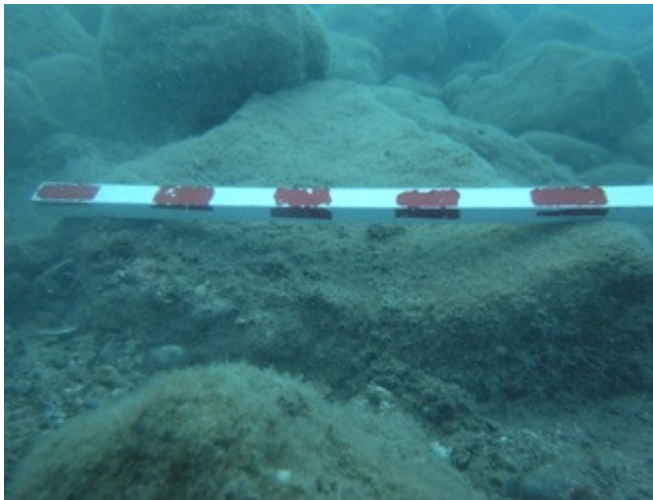

GÖYNÜK VE BELDİBİ

)

